

1. setkání

MPH_ZNMG Znalostní management

přehled I

KOGNITIVNÍ ÚSPĚCH

ZNALOST

POZNÁNÍ

OSPRAVEDLNĚNÍ

SKEPTICISMUS

KOLEKTIVNÍ ZNALOST

úvod

(Anonymous, 2019)

otázky

Co lze poznat?

Kdy poznáme,
že jsme něco poznali?

KOGNITIVNÍ ÚSPĚCH

problémy

- Jaké věci jsou poznatelné?
- Lze poznat poznání (poznáním)?
- Jsou různé druhy kognitivních úspěchů?
 - (např. jiným zdůvodněním nebo v rozlišení poznávajícího – individuální, kolektivní – atd.)
- ...

vymezení úspěchu

Co je kognitivní úspěch?

- contractualism
- consequentialism
- constitutivism

kontraktualismus

kontraktualismus (contractualism)

(Craig, 1990)

Určitý kognitivní stav je kognitivním úspěchem,
protože slouží nějakým praktickým zájmům.

příklady

- svědectví
- aktivita
- ...

konsekvencialismus

konsekvencialismus (consequentialism)

(BonJour, 1985; Brogaard, 2009)

Určitý kognitivní stav je kognitivním úspěchem,
protože podporuje určité základní přesvědčení.

příklady

- porozumění světu
- dobrý život
- ...

konstituismus

konstituísmus (constitutivism)

(Korsgaard, 2009)

Určitý kognitivní stav je kognitivním úspěchem,
pokud je konstituujícím cílem určitého snažení.

příklady

- porozumění (usuzování)
- praktická moudrost (běžný život)
- ...

ZNALOST

různé znalosti?

(Boër & Lycan, 1975; Ryle, 2009)

- vědět kdo (knowing who)
- vědět čím (knowing which)
- vědět proč (knowing why)
- vědět kde (knowing where)
- vědět kdy (knowing when)
- vědět jak (knowing how)

tradiční pojetí poznání faktů

Znalost je
dostatečně ospravedlněné
pravdivé
přesvědčení.

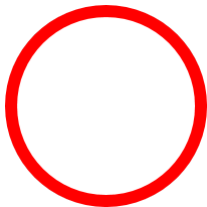
Gettierovy problémy

(Gettier, 1963)

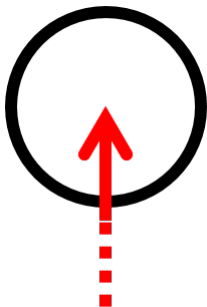
- problémy způsobů ospravedlnění
 - vztah mezi důvody a závěrem
- problémy pravdivosti
 - Lze znát pouze pravdu?
- epistémické štěstí
 - zkoušení studentů

POZNÁNÍ

apriorní

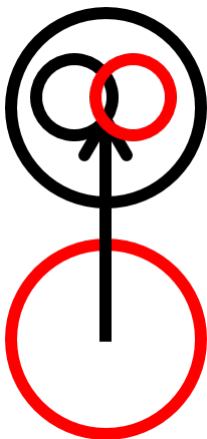
aposteriorní

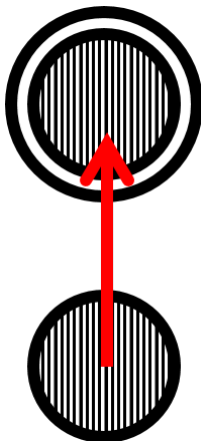
analytické

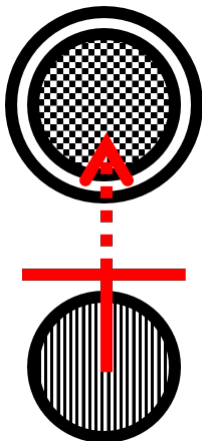
syntetické

realismus přímý

realismus nepřímý

základní přístupy

empirismus | racionalismus | konstruktivismus

percepce

procesy

čítí → počitek
vnímání → vjem

argument ze smyslové nedokonalosti

■ ILUZE

- Mylná vnímání, která mají v základu skutečný podnět a zpravidla jsou způsobeny fyzikálními zákonitostmi prostředí.

argument z halucinace

■ HALUCINACE

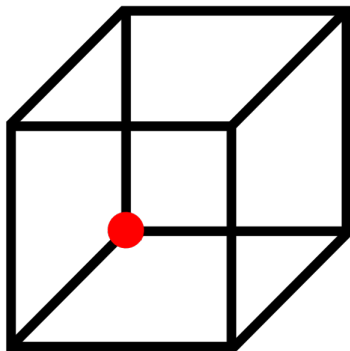
- Mylná vnímání, která nemají žádný reálný podnět.

argument ze smyslového klamu

- KLAMY

- Mylná vnímání, která jsou dána nedokonalostí smyslů.

argument ze smyslového klamu

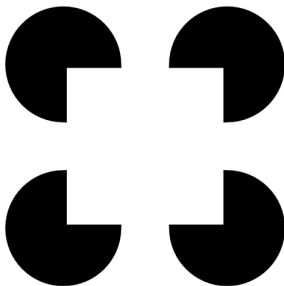

argument z neexistujících objektů

■ NEEEXISTUJÍCÍ OBJEKTY

- Mylná vnímání, která jsou dána především kulturně a jsou založena na percepčních schématech.

argument z neexistujících objektů

argument z perspektivy

- pozice božského oka

argument z perspektivy

- Kauzální nebo vědecký argument
- Pragmatické argumenty
- Evoluční argument

introspekce

introspekce

(Moran, 2001)

- Descartes (2020)
 - metodologická skepse
- Behaviorismus (Watson, 1913)
- Wittgenstein (1953)

paměť

problémy s pamětí

- UKLÁDÁNÍ
 - déjà vu (déjà entendu, déjà éprouvé, etc.)
- UCHOVÁNÍ
 - efekt spáče (sleeper efekt)
- VYBAVOVÁNÍ
 - vzpomínkový klam
 - konfabulace
 - kryptomnézie

rozvažování

rozvažování

- myšlenkové experimenty

Př. (Bostrom, 2003):

- Lidstvo zanikne dříve, než dosáhne posthumánní fáze.
- Žádná posthumánní civilizace nebude mít zájem simulovat své předky.
- Žijeme v počítačové simulaci.

video

svědectví

svědectví

■ Aristotelés

OSPRAVEDLNĚNÍ

otázka

Jak lze ospravedlnit
(zdůvodnit) naše přesvědčení?

možnosti

- pozitivní
- negativní

pozitivní

(Alston, 1988)

Dané přesvědčení je ospravedlněné,
pokud jsou dobré důvody,
aby bylo zastáváno.

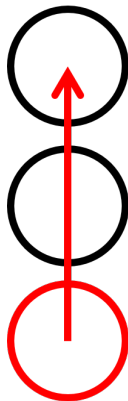
negativní deontologické ospravedlnění

(Feldman, 1988; Haack, 2013; Plantinga et al., 1993)

Dané přesvědčení je ospravedlněné,
pokud nejsou důvody,
aby nebylo.

struktura ospravedlnění

fundacionalismus

fundacionalismus: možné předpoklady

(BonJour & Sosa, 2003)

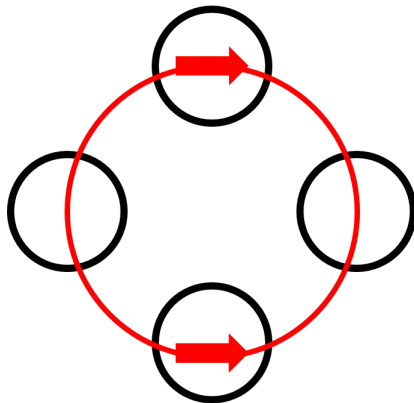
■ základ/báze

- Ospravedlněné přesvědčení p je základním nebo bázovým přesvědčením jen a pouze, pokud přesvědčení p není ospravedlněno jiným přesvědčením.

■ ospravedlněné přesvědčení

- Každé ospravedlněné přesvědčení p je základním nebo bázovým přesvědčením, nebo je ospravedlněno jiným přesvědčením q .

koherentismus

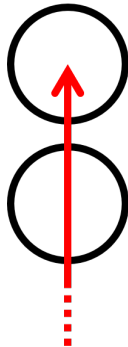
koherentismus: možné předpoklady

(Davidson & LePore, 1986)

■ koherence

- Každé ospravedlněné přesvědčení p je ospravedlněné jinými přesvědčeními ve svém epistémickém okolí.

infinitemus

infinitemus: možné předpoklady

(Aikin, 2008)

- nekonečný řetěz
 - Každé ospravedlněné přesvědčení p je ospravedlněné jinými předcházejícími přesvědčeními.
- aktuálnost vs. možnost

specifikace struktur ospravedlnění

(Aikin, 2008)

- **NÁROČNOST**
 - silný/slabý
- **ČISTOTA**
 - čistý/smíšený
- **DOSTUPNOST**
 - diachronní/synchronní
- **VZNIK**
 - transmisivní/emergentní

SKEPTICISMUS

radikální skepticismus

- George Berkley
- David Hume

metodologický skepticismus

- René Descartes
- Edmund Husserl

falibilismus

- Karl Raimund Popper

KOLEKTIVNÍ ZNALOST

- sociální epistemologie
- pravidla, předpoklady a kolektivní zkušenost

utváření kolektivní znalosti

- kolektivní zkušenost a předpoklady

cvičení

cvičení

- Máme se sejít ve městě X.
- Nicméně nedohodli jsme detaily a nyní se spolu nemůžeme spojit.
- Jediné, co víme, je to, že se máme potkat ve středu.
- Kdy a kde se potkáme?
- Aniž byste to diskutovali s kolegy, na list papíru napište:
 1. čas,
 2. místo.

nebezpečí kolektivní znalosti

- chybná východiska a konformita

otázky

Co je organizační znalost?

Co je organizační znalost?

“To sum up, knowledge is the individual capability to draw distinctions, within a domain of action, based on an appreciation of context or theory, or both. Organizations are three things at once: concrete settings within which individual action takes place; sets of abstract rules in the form of propositional statements; and historical communities. Organizational knowledge is the capability members of an organization have developed to draw distinctions in the process of carrying out their work, in particular concrete contexts, by enacting sets of generalizations (propositional statements) whose application depends on historically evolved collective understandings and experiences. The more propositional statements and collective understandings become instrumentalized (in Polanyi's sense of the term), and the more new experiences are reflectively processed (both individually and collectively) and then gradually driven into subsidiary awareness, the more organizational members dwell in all of them, and the more able they become to concentrate on new experiences, on the operational plane.”

Tsoukas and Vladimirova (2001)

Jakého typu jsou organizační znalosti?

Jakého typu jsou organizační znalosti?

- tacitní
- implicitní
- explicitní

Jaký je cyklus organizační znalosti?

Jaký je cyklus organizační znalosti?

- vytvoření/získání
- uložení/uchování
- vybavení/sdílení/aplikace

Jaké jsou zdroje organizační znalosti?

Jaké jsou zdroje organizační znalosti?

- jednotlivci/osoby
- skupiny/komunity
- struktura
- organizační paměť

Co je organizační paměť?

Jaké Co je organizační paměť?

- teorie kolektivní paměti
- teorie kolektivní znalosti
- teorie kolektivní akce
- teorie rozšířené mysli

Jaké jsou nástroje organizační znalosti?

Jaké jsou nástroje organizační znalosti?

- KMS (knowledge management system)
- CMS (content management system)
- DMS (document management system)
- úložiště dat

Jaké jsou další zdroje a nástroje organizační znalosti?

Jaké jsou další zdroje a nástroje organizační znalosti?

- zaměstnanci
- externí poznatky
- intuice
- ...

objektifikace znalosti

objektifikace znalosti (knowledge objectification)

Objektifikace znalosti je vkládání získaných znalostí do dokumentů, artefaktů, postupů a podobně, aby byly nezávislé na jejich držiteli.

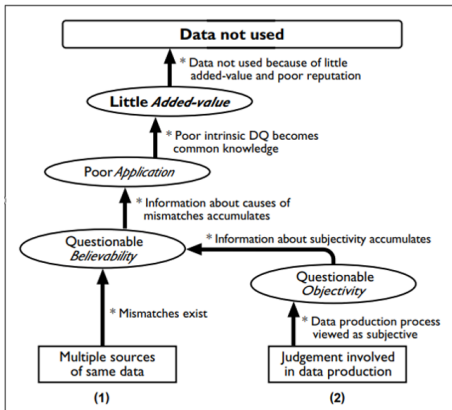
data, dataset, metadata

- data
 - popisují část světa
 - forma vhodná k počítačovému zpracování
- dataset
 - soubor vybraných dat
- metadata
 - data o datech

produkce dat

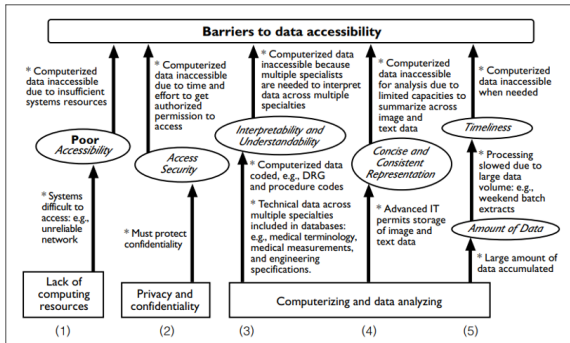
- collector
 - sběratel
- custodian
 - knihovník
- consumer
 - uživatel

kvalita dat

Strong, Lee, and Wang (1997)

dostupnost dat

Strong et al. (1997)

podmínky

- dovednosti/znalosti
 - specifické pro osoby
- důvěra a sebedůvěra
 - empowering

podmínky

- přesná
- relevantní
- reprezentativní
- dostupná
- srozumitelná
- ...

tech vs. people

Jaký systém zvolit?

otázky tech centric KM

- Podľa Vášho názoru, záleží typ znalostí/informácií na efektívite tohto prístupu?

otázky tech centric KM

- Jak zlepšit memory management ve firmě?

otázky tech centric KM

- Jakým způsobem a jak moc efektivně se dá předávat nebo školit soft knowledge?

otázky tech centric KM

- Autoři zmiňují transaktivní paměť jakožto soubor znalostí ve skupinách zaměstnanců. Dále tvrdí, že je tato transaktivní paměť ovlivněna tím, jaká komunikační média zaměstnanci využívají. Face-to-face komunikaci označují za rich medium.
Q: Jak je ovlivněna kvalita transaktivní skupinové paměti v organizacích fungujících v částečném či úplném režimu home office, kde komunikace mezi zaměstnanci probíhá především pomocí online médií?

otázky tech centric KM

- Since one of the problems mentioned with a global tech-centric knowledge management system is labeling and a common point of reference and language of the system, are there possibilities that an AI such as chatgpt would be able to offset these disadvantages? Would it be hard to train? What kind of data would it need?

otázky tech centric KM

- Jaké jsou možnosti a/nebo příklady praktické aplikace adresáře (directory) v pracovním prostředí ve kterém převažují tacitní znalosti (soft skills/knowledge)?

otázky people centric KM

- Myslíte si, že tento prístup v organizáciách existuje aj bez toho aby bol cielene riadený manažmentom?

otázky people centric KM

- Jak zaměstnance přimět k tomu, aby pozitivně přistupovali ke změnám v organizaci?

otázky people centric KM

- Ak by sme urobili case study na firmu pôsobiacu v inom odvetví, ktoré nie je tak veľmi závislé na znalostiach, myslíte si, že by boli vzniknuté problémy pri s aplikovaním obdobného projektu menšie? (Či by to mohlo korelovať v zmysle „čím menšia závislosť na znalostiach, tým menšie problémy spojené s aplikovaním projektu tohto typu“?)

otázky people centric KM

- Popsané case study v E&Y představilo řadu problémů (složitost vyhledávání znalostí, tvorba znalostí a sjednocení do jednoho systému, lokální specifikace atp.), které by se podle našeho názoru daly z velké části vyřešit využitím umělé inteligence. Nicméně, pokud by hypoteticky AI-supported KM systém fungoval efektivně a pracovníci by se mohli snadno ptát chat bota v reálném čase a získávat přesné informace, nepřinese daná situace úpadek sdílení informací jakožto sociálního procesu, kdy se předává více než jen explicitní znalosti?

otázky people centric KM

- In human centric approach to knowledge management the main mode of transferring information is communication between individuals. If an individual locates a domain expert with the knowledge they are seeking, how do they ensure that the information is accurate? In tech-centric approach there are people who revise the knowledge and check the information, what are some safety mechanisms that do this within human-centric approach, especially if the knowledge is not shared on a public platform?

otázky people centric KM

- Ve shrnutí autoři tvrdí, že „...technology-based KM initiatives require ad hoc organizational arrangements (..)to be successfully implemented...“. Má otázka k tomuto tvrzení je, zda by opravdu měla být počáteční iniciativa ke KM organizačně řízena ad hoc? Vzhledem k tomu, že KM je „ongoing initiative“ a měla by být řízena systematicky, pak vytváření ad hoc organizačních uspořádání tomuto požadavku nevhovuje.

otázky people centric KM

- Jak je možné určit vhodnost míry užití globálního a lokálního přístupu k řízení znalostí? Jaké jsou v tomhle ohledu klíčové faktory?

- Epistemologie ctnosti
- Naturalizovaná epistemologie
- Náboženská epistemologie
- Morální epistemologie
- Sociální epistemologie
- Feministická epistemologie

Co si odnést?

Je třeba být opatrný s tím,
co označujeme za znalost.

Zdroje I

- Aikin, S. F. (2008). Meta-epistemology and the varieties of epistemic infinitism. *Synthese*, 163(2), 175–185.
- Alston, W. P. (1988). The deontological conception of epistemic justification. *Philosophical perspectives*, 2, 257–299.
- Anonymous. (2019, Feb). Both vantablack s-vis masks coated and rotating together gif. Retrieved from <https://gfycat.com/soursecondaryivorygull-vantablack-s-vis-super-black-darkest>
- Boër, S. E., & Lycan, W. G. (1975). Knowing who. *Philosophical Studies*, 28(5), 299–344.
- BonJour, L. (1985). The structure of empirical knowledge. Harvard University Press.
- BonJour, L., & Sosa, E. (2003). Epistemic justification: Internalism vs. externalism, foundations vs. virtues.
- Bostrom, N. (2003). Are we living in a computer simulation? *The Philosophical Quarterly*, 53(211), 243–255.
- Brogaard, B. (2009). The trivial argument for epistemic value pluralism, or, how i learned to stop caring about truth. Haddock, Millar, and Pritchard, 284–305.
- Craig, E. (1990). Knowledge and the state of nature: An essay in conceptual synthesis. Clarendon Press Oxford.
- Davidson, D., & LePore, E. (1986). A coherence theory of truth and knowledge.
- Descartes, R. (2020). Discours de la methode/discourse on the method: a bilingual edition with an interpretive essay.
- Feldman, R. (1988). Epistemic obligations. *Philosophical perspectives*, 2, 235–256.
- Gettier, E. L. (1963). Is justified true belief knowledge? *Analysis*, 23(6), 121–123.
- Haack, S. (2013). 'the ethics of belief' reconsidered. In William James on religion (pp. 111–127). Springer.
- Korsgaard, C. M. (2009). Self-constitution: Agency, identity, and integrity. OUP Oxford.
- Moran, R. (2001). Authority and estrangement: An essay on self-knowledge. Princeton University Press.
- Plantinga, A., et al. (1993). Warrant: The current debate. Oxford University Press, USA.
- Ryle, G. (2009). The concept of mind. Routledge.
- Strong, D. M., Lee, Y. W., & Wang, R. Y. (1997). Data quality in context. *Communications of the ACM*, 40(5), 103–110.
- Tsoukas, H., & Vladimirou, E. (2001). What is organizational knowledge? *Journal of management studies*, 38(7), 973–993.
- Watson, J. (1913). Psychology as the behaviorist views it (aka watson's behaviourist manifesto).
- Wittgenstein, L. (1953). Philosophical investigations.

**M A S A R Y K
U N I V E R S I T Y**